

JAARVERSLAG

Landgoed
Verhildersum
Leens

2015

Jaarverslag

Landgoed Verhildersum Leens

Wierde 40

9965 TB Leens

26 mei 2016

Tulipa "Verhildersum"

Voorwoord

“Terugkeer van de Bewoners” een boek over de bewoners van de Borg Verhildersum, “Het Verhildersum Mysterie” een digitale rondgang voor kinderen, een echte rondgang door Leens in het kader van het Werkmanjaar, scholen die in het kader van Klassenconservatoren een tentoonstelling inrichtten, aanpassingen in het museumcafé, samenwerking met de Historische Kring De Marne, de borgzolder weer open voor publiek, Historische Dagen, een concert, het is slechts een kleine greep uit de verschillende activiteiten die zich in 2015 hebben afgespeeld op en rond Landgoed Verhildersum Leens.

De evenementen en activiteiten maakten 2015 tot een dynamisch jaar met voor elk wat wils. Naast het gebruikelijke programma met de tentoonstellingen en eigen evenementen waren er activiteiten in samenwerking met externen. Het landgoed trok 23.553 bezoekers, ongeveer gelijk aan die van het vorige jaar. De website van Verhildersum werd 37.099 keer bezocht.

In dit jaarverslag worden de verschillende activiteiten nader toegelicht. Dit jaarverslag is tevens het verantwoordings-document ten aanzien van de subsidieverplichtingen van de provincie Groningen en de gemeente De Marne. Het gaat daarbij om de realisatie van de activiteiten, taken en indicatoren die vallen onder de ‘Inhoudelijke subsidieverplichtingen’.

Het bestuur van de Stichting Landgoed Verhildersum Leens is actief betrokken bij het beheer van het landgoed. Het bestuur vergaderde in 2015 elf keer. Door middel van de jaarlijkse schouw stelde het bestuur zich buiten de vergaderingen om op de hoogte van de algemene gang van zaken op het Landgoed. In 2011 is er inhoudelijk een begin gemaakt met een nieuwe visie over de toekomst van Landgoed Verhildersum Leens. In 2015 heeft het bestuur de aanvraag in het kader van de cultuurnota 2017-2020 voorbereid. Daarbij is nadrukkelijk aangegeven dat Landgoed Verhildersum Leens geworteld is in de regionale en lokale omgeving en betekenisvol is voor de omgeving nu en in de toekomst.

In 2015 is een samenwerking gestart met de Historische Kring de Marne. Deze samenwerking heeft tot doel om in de Museumboerderij het Cultuurhistorisch Centrum van het Hoogeland te ontwikkelen.

Het bestuur van de Stichting heeft ook besloten om de maatschappelijke functie van Verhildersum te versterken. Een onderdeel daarvan is dat vanaf 2016 de energie zal worden ingekocht bij Noordelijk Lokaal Duurzaam.

Het Landgoed fungeerde als decor voor uiteenlopende activiteiten. Bij alle ontwikkelingen en activiteiten neemt het Verhaal van Verhildersum geworteld in de 19^e eeuw, ontsproten aan en tot bloei gekomen op het Groninger Hoogeland, een centrale plaats in.

Gerrit Alssema
Directeur

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	1
Museale Ontwikkelingen.....	3
<i>Collectie</i>	3
<i>Beheer en Behoud</i>	4
<i>Collectieregistratie</i>	5
<i>Bruiklenen en Schenkingen</i>	5
<i>Onderzoek</i>	6
Presentatie.....	7
<i>Tijdelijke exposities</i>	8
<i>Evenementen/activiteiten</i>	8
<i>Samenwerking in de regio</i>	17
<i>Onze Spullen 2.0</i>	17
<i>Ondersteunende activiteiten</i>	19
Educatie.....	19
Communicatie en PR.....	22
<i>Website</i>	22
<i>In het nieuws</i>	22
<i>Quotes uit het Gastenboek van De Borg</i>	23
Onderhoud'.....	24
<i>Gebouwen</i>	25
<i>Onderhoud terreinen</i>	26
Personeel en Organisatie.....	27
<i>Vrijwilligers</i>	27
<i>Personeel</i>	28
<i>Vrienden</i>	28
<i>Bestuur</i>	28
Bijlage 1.....	29
Bijlage 2.....	31
<i>Subsidie aanvragen</i>	31
Bijlage 3.....	31
<i>Bestuurssamenstelling</i>	31
Bijlage 4.....	32
<i>Baten en lasten over 2015</i>	32
Bijlage 5.....	33
<i>Bruiklenen en schenkingen</i>	33

Museale Ontwikkelingen

Het bestuur heeft in samenwerking met de directeur en de conservator een meerjarig uitvoeringsplan vastgesteld.

Dit uitvoeringsprogramma is de leidraad voor de toekomstige ontwikkeling van Landgoed Verhildersum Leens. Het geeft richting aan de gedachten die zijn vastgelegd in Koers 2020 "Toekomstvisie Landgoed Verhildersum Leens".

Daarbij wordt gebruik gemaakt van de in Koers 2020 aangegeven strategische thema's en projecten. Jaarlijks wordt er een uitvoeringsplan opgesteld waarin de ontwikkelingen worden beschreven en vastgelegd. Het plan wordt gebruikt om een planmatige ontwikkeling te waarborgen.

Collectie

Er zijn zoals ieder jaar veel objecten aangeboden aan Verhildersum. De stukken die een aanvulling vormen op de bestaande collectie zijn aangenomen. Verschillende vrijwilligers hebben ook in 2015 hard gewerkt aan het beheren en behouden van de collectie van Verhildersum. Voor de registratie van de collectie is een instructie geschreven. In deze instructie staat nauwkeurig beschreven op welke wijze het museum met de collectie zal omgaan. In 2012 is de jaarlijkse zelfanalyse voor het museumregister uitgevoerd, die kan worden gezien als nulmeting. Vanuit deze analyse wordt jaarlijks aangestuurd op verbeteringen. In 2015 is de zelfanalyse 2013 afgerond en dit heeft tot een herijking van verschillende documenten geleid.

Landgoed Verhildersum Leens heeft twee bijzondere schenkingen mogen ontvangen:

De bijzondere merklappen verzameling van mevrouw Felicia van Deth.

Na haar overlijden in juli van dit jaar is deze uitgebreide collectie naar Verhildersum gekomen. Een aantal merklappen uit deze bijzondere collectie is in 2012 op Verhildersum tentoongesteld in de expositie "Familieschatten in naald en draad". Mevrouw Van Deth was toen zeer enthousiast over Verhildersum en onze bijzondere textielcollectie, en meende dat haar eigen verzameling te zijner tijd hier een goed onderkomen zou vinden. Naar aanleiding van deze tentoonstelling is overeengekomen dat de collectie na haar overlijden aan Verhildersum geschonken zou worden.

Van de familie F.J. Veldman ontvingen wij een waardevolle schenking van 11 verschillende goederen. Tot het moment van de schenking had Verhildersum deze objecten in bruikleen. Het zijn voorwerpen die in de loop der jaren een vaste plek in de opstelling hebben gekregen, De voorwerpen met een Groninger achtergrond hebben door deze schenking een definitieve plek binnen de collectie van Verhildersum gekregen en dragen bij aan het realiseren van de doelstelling van de Stichting.

Beheer en Behoud

Borginterieur:

Het behoud van collectie en interieur van de Borg is van groot belang en vraagt daarom voortdurend de aandacht. In januari en februari werd door een aantal vrijwilligers de jaarlijkse grote schoonmaak uitgevoerd waarbij alle objecten en het hele interieur van de Borg niet alleen werden schoongemaakt, maar ook werden gecontroleerd op conditie.

De textielcollectie:

De textielcollectie is sinds juni 1999 in een speciaal daarvoor ontworpen depot ondergebracht in de museumboerderij. Dit depot voldoet klimatologisch volledig aan de eisen, die aan goed klimaat beheer gesteld kunnen worden. Het uitlezen van de gegevens geschiedt digitaal. Dit heeft als voordeel dat wij op afstand de luchtvochtigheid en de temperatuur kunnen monitoren. De textielwerkgroep beschikt over een goede werkruimte. De leden van de textielcommissie werken regelmatig aan het onderhoud en de registratie van de collectie.

In 2015 zijn de nieuwe textielvitruines in de Museumboerderij in gebruik genomen. Een nieuwe stap om de kledingcollectie beter voor het voetlicht te krijgen. Voor 2016 zijn er plannen om deze vitruines verder uit te gaan breiden.

De landbouw- en ambachtencollectie:

In de museumboerderij is voor het onderhoud en restauratie van voorwerpen uit de collectie een ruime werkplaats beschikbaar. Een beroepskracht en vrijwillige medewerkers verrichten hier regelmatig onderhoudswerk. Veel tijd wordt besteed aan het ontroesten van de voorwerpen en aan het bestrijden van houtworm.

De collectie is thans ondergebracht in depots op verschillende plekken. Wij streven ernaar om de collectie zo veel mogelijk onder te brengen in het centrale depot.

De bewaaromstandigheden en de staat waarin de voorwerpen zich bevinden zijn redelijk maar niet optimaal.

Het arbeidershuisje:

De inrichting van het arbeidershuisje past in het tijdsbeeld dat de stichting Landgoed Verhildersum Leens voor ogen staat. In 2014 is t Hoeske buitenom en gedeeltelijk vanbinnen geschilderd. In 2015 is het schilderwerk binnen afgerond. De opbouw van de put is geheel gerestaureerd en staat er weer fraai bij.

Veeteelt, akkerbouw

Een deel van de landerijen is in gebruik gegeven aan de overbuurman, dhr. Zomerman. De veestapel (totaal plm. 12 á 15 stuks) is in de winterperiode gehuisvest bij en wordt verzorgd door dhr. Dijkkinga.

In het De Waard tuintje (naast de boerderij) is een veldje aangelegd met bijenvriendelijke gewassen.

Op het demo/proefveld (akker naast de boomgaard) zijn een aantal oude landbouwgewassen ingezaaid. Deze kleine proefveldjes waren dit jaar ook weer een groot

succes. Op de akker, tegenover de dierenweide, is een perceel graan ingezaaid met bloemrijke akkerranden.

Boomgaard

In totaal zijn er zo'n 2400 kg appels en peren geplukt. Voor het merendeel is dat omgezet in appelsap (ca. 2000 kg). Verder is er behoorlijk wat fruit verkocht in de Museumboerderij (ca. 200 kg). Daarnaast zijn er appels verkocht aan een particulier. (ca. 200 kg). Voor de streekmarkt (21 november) zijn de laatste appels en peren geplukt voor de verkoop.

Van een aantal appelrassen is een cider gemaakt. De opzet is om de cider in april 2016 te laten proeven tijdens de opening van het seizoen, en tijdens de streekmarkt. Verder is van een aantal rassen een likeur gemaakt. Deze wordt in 2016 gebruikt voor excursies en proeverijen.

Ook zijn bij wijze van experiment verschillende appels gedroogd. Het drogen leverde bijzondere smaakvolle producten op.

De bloemenrand langs het schelpenpad en de boomgaard was ook in 2015 weer een succes. De vele foto's zijn goede ambassadeurs voor ons landgoed. De overvloed aan insecten was ook waarneembaar.

In het kader van een leerproject heeft AOC-Terra onderzoek gedaan naar de bodemgesteldheid van de boomgaard. Dit naar aanleiding van het feit dat de boomgaard erg nat is. Het onderzoek wijst uit dat de aangebrachte drainage onder een leemlaag ligt en daardoor kan het water de drainage pijpen niet bereiken. Om het te verhelpen zou de laag boven de drainage verwijderd moeten worden en aangevuld met waterdoorlatend materiaal. Dit schorten wij voorlopig op i.v.m. met de kosten die dat met zich mee gaat brengen.

Beeldentuin

Na plaatsing van het 11e beeld in 2010, is Eddy Roos begonnen met het 13e beeld 'Ether'. De kunstenaar zal het ontwerp in 2016 aan de bronsgieter aanbieden, waarna plaatsing en overdracht in de herfst van 2016 verwacht worden.

Collectieregistratie

De collectie is geregistreerd in Adlib, een geautomatiseerd registratiesysteem.

Een groot aantal vrijwillige medewerkers werkt regelmatig aan het beschrijven van de collectie van de borg, de museumboerderij en de textielafdeling. De textielcommissie heeft de registratie nagenoeg afgerond en heeft de collectie bijna volledig ingevoerd.

De komende tijd wordt veel aandacht besteed aan controle van de opgeslagen informatie. Daarnaast zijn er plannen om de collectie verdergaand te digitaliseren. Het gaat dan voornamelijk om een aanvulling met beeldmateriaal.

Bruiklenen en Schenkingen

Landgoed Verhildersum Leens heeft een aantal langdurige bruiklenen om de lacunes in de eigen collectie op te vullen. Deze bruikleenobjecten zijn opgenomen in de vaste presentatie

van het museum. Op zijn beurt heeft het museum een aantal objecten in langdurige bruikleen gegeven aan externe partijen.

Landgoed Verhildersum Leens ontvangt nog steeds interessante schenkingen voor onze collectie.

Een overzicht van de schenkingen in 2015 is als bijlage toegevoegd.

Onderzoek

Echtpaar Clevering-Meijer

In 2015 is een onderzoek gestart naar de relatie tussen het echtpaar Clevering-Meijer en Verhildersum. Wat hebben zij precies betekend voor de borg en het landgoed en wat zij hebben achtergelaten als erfenis in de geschiedenis van Verhildersum, zoals bijvoorbeeld de tuin en de textielcollectie. Hiervan wordt een publicatie gemaakt voor Verhildersum. Het onderzoek is een verrijking met betrekking tot de geschiedenis van Verhildersum wanneer het gaat om het echtpaar Clevering-Meijer en in bredere vorm de ontstaansgeschiedenis van de textielcollectie en tuin met kunstwerken. De publicatie, in de vorm van een boekje, zal een historisch correct en toegankelijk verhaal worden waar onder andere archiefstukken, maar ook interviews met mensen die het echtpaar hebben gekend in verwerkt worden. In het voorjaar 2016 zal het boekje worden gepresenteerd en naar aanleiding van het boekje wordt er een tentoonstelling georganiseerd. In het onderzoek is er goede samenwerking met de schrijver van een onafhankelijke, bredere presentatie, die later in 2016 zal verschijnen. De relatie van het echtpaar Clevering-Meijer vormt een onderdeel van deze presentatie.

Verhildersum, terugkeer van de bewoners

Naar aanleiding van de expositie De terugkomst van de bewoners in 2013 startte Jeanine Oostland een uitgebreid onderzoek naar de verschillende families. Het uit 1970 daterende boekje De borg Verhildersum en zijn bewoners door R. A. Luitjens-Dijkveld Stol diende lange tijd als de richtlijn voor de geschiedenis van de borg, maar was toe aan een herdruk en modernisering. Het onderzoek heeft een enorme stimulans gekregen doordat persoonlijke correspondentie is gevonden van voornamelijk de familie Frima, de laatste bewoners van de borg.

Letterlijk een koffer vol papieren en foto's kwam na vijftig jaar weer aan het licht. En ook uit gesprekken met oud bewoners en een aantal personen die op de borg gelogeed hebben, zijn bijzondere en interessante verhalen naar voren gekomen, die zeker de moeite van het bewaren waard zijn.

Het boek, resultaat van het onderzoek, beslaat bijna zes eeuwen bewonersgeschiedenis, de geschiedenis begint in de veertiende eeuw met de familie Ferhildema en Onsta tot de verkoop van de borg aan de gemeente Leens (nu gemeente De Marne) in 1953. Verhildersum is in die periode gegroeid van steenhuis naar grote borg en later buitenhuis. Een borg en landhuis weerspiegelen vaak bescherming, luxe en overdadigheid, maar Verhildersum heeft in vele gedaanten bestaan en zowel verwoestingen als bloeiperiodes meegemaakt. De families Ferhildema en Onsta, Tjarda van Starckenborgh, Van Bolhuis en Frima hebben allemaal hun stempel op Verhildersum gedrukt en hun verhaal wordt in het boek verteld.

Presentatie

De staf heeft zich voor het seizoen 2015 weer beziggehouden met verschillende voorbereidingen. Deze inspanningen hebben een mooie presentatie opgeleverd waarin een deel van onze collectie en bijhorende verhalen zo goed mogelijk voor het voetlicht zijn gebracht. Het centrale thema: "Groeï op 't Hoogeland, H. N. Werkman, Verhildersum en de jeugd van nu" is op de verschillende locaties uitgelicht. De eigen collectie dient daarbij als basis.

2015 is uitgeroepen tot het jaar van drukker en kunstenaar H. N. Werkman, ter nagedachtenis aan zijn dood nu 70 jaar geleden. Landgoed Verhildersum Leens heeft uitgebreid aandacht besteed aan het leven en werk van deze in 1882 geboren en inmiddels wereldberoemde oud-Leenster. Leerlingen van lokale basisscholen brachten door middel van het inrichten van een expositie over het dorp Leens, zoals het in de jeugd van Werkman was, tot leven.

Het project "Klasse(n)conservatoren" omvatte de expositie "Groeï op 't Hoogeland" in de Museumboerderij van Verhildersum, maar ook een rondgang door Leens. De rondgang geeft een beeld van het dorp Leens waar de drie broers Werkman opgroeïen. De wandeling begint bij de borg van Landgoed Verhildersum Leens en eindigt bij de woning van de grootouders van Hendrik, Tinus en Pieter Werkman. De meeste bordjes bevatten een QR-code. De codes kunnen met een smartphone worden gescand en de wandelaar krijgt een extra belevenis cadeau in de vorm van een filmpje of een geluidsfragment.

Uit de brieven die Werkman aan het eind van zijn leven schreef, blijkt zijn Noord-Groningse jeugd een onuitwisbare indruk op hem te hebben gemaakt. In zijn werk grijpt hij onder meer terug op de beelden die hij als kind registreerde. Enkele van zijn brieven en andere memorabilia uit zijn jeugd zijn tentoongesteld, met dank aan Martin Werkman, achterneef van deze beroemde kunstenaar. Daarnaast is met kostuums en attributen/voorwerpen uit de grote collectie textiel van Verhildersum het straatbeeld van Leens uit ca. 1890 tot leven gebracht.

In *Klasse(n)conservatoren!* zijn de Leenster kinderen van nu op zoek gegaan naar het dorp Leens waar hun leeftijdsgenootjes Hendrik, Martinus en Pieter Werkman hun jeugd doorbrachten. Welke gebouwen zijn er nog? Wat is er in ruim een eeuw veranderd? Hun bevindingen hebben ze onder begeleiding van professionals naar artistieke producten vertaald. Zo hebben zij *soundscape*s vervaardigd bij speciaal voor de gelegenheid geschreven verhalen, Werkmanbehang gedrukt en animaties over oude ambachten in de geest van H.N. Werkman gemaakt. Met de eindproducten zijn zes kabinetten in de Museumboerderij van

Landgoed Verhildersum Leens ingericht. Leerlingen van GBS De Handpalm, OBS Lydinge en CDBS De Regenboog namen deel aan *Klasse(n)conservatoren!*

Riepko Mansholt, Renger Koning, Ismaël Luth en Margriet Westerhof leverden een bijdrage aan Panorama de Marne. Dorpsbelangen Leens, de bewoners en bedrijven in Leens, hebben geholpen bij de realisatie van de rondgang.

In het Koetshuis is een start gemaakt met het realiseren van een informatiecentrum voor bezoekers. Bezoekers maken hier kennis met de verschillende aspecten van het landgoed.

Tijdelijke exposities

Amateurkunsttentoonstelling „Dorpsleven“

Traditioneel is de herfsttentoonstelling op Verhildersum in Leens (Gr) een expositie met werk van amateurkunstenaars uit de regio. Dit jaar werd deze speciale expositie voor de dertigste keer gehouden. Van 26 september t/m 30 oktober kon men op Verhildersum genieten van beeldende kunst met het thema 'Dorpsleven'. Tijdens de openingsbijeenkomst werden de kunstwerken besproken door Anneke Buikema, docent Hanzehogeschool

Evenementen/activiteiten

Streekmarkt

Elke 3e zaterdag van de maand staat het landgoed in het teken van de streekmarkt. Een unieke, gezellige streekmarkt met (h)eerlijke ambachtelijke producten.

Verse, regionale en seizoensgebonden producten zijn er te vinden. Het hele jaar door konden bezoekers er elke maand terecht voor vlees, kaas, groente en fruit, maar ook voor (h)eerlijke extra's als cider, taartjes, honing, vruchtensappen, bloemen, muziek, workshops en live cooking. Voor alleseters en fijnproevers; de streekmarkt op Landgoed Verhildersum Leens bood het hele jaar door, 's zomers buiten en in de winter binnen, een keur aan lekkernijen en ambachtelijke producten.

Paaseitjes zoeken met de Paashaas

2^e Paasdag strooide de paashaas rijkelijk chocolade eitjes in de tuin en in de singels. Ook deze keer kwamen zeer veel kinderen, samen met hun ouders, opa's en oma's, de paaseitjes zoeken. Het weer was goed en iedereen beleefde veel plezier aan deze jaarlijks terugkerende traditie.

Onder toezicht van paashaas Rika en de Jonge hulppaashaas Sophie (6 jaar) werden er weer duizenden eitjes verstopt in de singels en in de borgtuin van het Landgoed. Om 11 uur waren er meer dan 250 kinderen met hun ouders aan het zoeken. De gouden eieren werden gevonden door Job Duisterwinkel uit Vierhuizen (6 jaar) en Sib Bijsterveld uit Warffum (11 jaar), de zilveren door Coen Groeneveld (9 jaar) uit Grijpskerk en David Egberts (5 jaar) uit Winsum. Nadien was er chocolademelk bij 't Schathuys.

Entdag en snoeiworkshop oude fruitrassen

De Boomgaard op Landgoed Verhildersum Leens bestaat uit meer dan 100 verschillende historische en regionale rassen appel- en perenbomen. Deze bijzondere collectietuin is het hele jaar door te bezoeken.

“Hoe krijgt u de grootste opbrengst van die oude appelboom in uw tuin”, “Of wilt u graag eigen fruit met bijzondere namen als “Drentse Paradijs”, “Groninger Kroon” of “Harm Harkes Peer”?” deze vragen konden op zaterdag 28 februari beantwoord worden tijdens de gratis voorlichtings- en entdag.

Op zaterdag 28 februari zaten “de Vrienden van het Oude Fruit” klaar om alles te vertellen over het enten van oude fruitbomen. Er was enthousiast aanwezig van oude fruitrassen die in Noord-Nederland thuishoren en die zeldzaam zijn geworden. Deze rassen hebben fraaie namen die soms dichterbij klinken. Het gaat o.a. om appels als Drentse Paradijs, Groninger Kroon, de ouderwetse Goudreinet, Franse Kroon, Notaris, Bramley's Seedling, Sterappel, Zoete Kroon. Voorbeelden van stoofperen zijn Brederode, Harm Harkes Peer (Pondspeer) en Winterbergamot. De handperen hebben namen als Beurré de Merode, Juttepeer, Suikerpeer, Zwijndrechtse Wijnpeer. Ook zijn er kwetsen en pruimen, zoals de Reine Claudes.

“Heeft u al een volgroeide fruitboom en wilt u graag weten hoe u deze het beste kunt onderhouden?” De boomgaardwerkgroep van Landgoed Verhildersum organiseerde op zaterdag 7 maart een workshop snoeien van appel- en perenbomen. De workshop werd gegeven door Harry van der Laan. Van der Laan is een pomoloog in hart en nieren, een ervaren snoeier en docent bij verschillende snoeicursussen in het Noorden.

Museumweek

Voorheen een weekend en nu een week van 18 t/m 16 april: Een Nationale Museumweek. De Museumvereniging streeft naar een sterkere reputatie van alle musea en meer waardering voor museale collecties bij het grote publiek. Daarom is gekozen voor een andere opzet. De Nationale Museumweek heeft als titel meegekregen 'Ons echte goud'? Het gaat om een meerjarig programma voor collectieve promotie vanuit de Museumvereniging.

Landgoed Verhildersum Leens heeft in deze week het familieportret (1672) in de Borg onder de aandacht gebracht. Het familieportret van Allard Tjarda van Starckenborgh en zijn vrouw Gratia Suzanna Clant uit 1670 door Martinus van Grevenbroek. Het is één van de grootste familieportretten in Nederland (391 x 282 cm). Het uitbundige schilderij toont de rijkdom van de familie.

Klassieke concerten in juni

Verhildersum kwam in de maand juni tweemaal muzikaal tot leven. Op 7 juni werden, in het kader van het landelijke weekend van het Nationaal Muziekinstrumenten Fonds en Heemschut, op het landgoed stukken van Mozart en Beethoven ten gehore gebracht.

21 juni voerde, in het kader van het Werkman jaar, het Kamer Filharmonisch Orkest Der Aa een uur lang muziek uit de jaren 1920 uit. Met de melodieuze klanken van deze bijzondere concerten in de prachtige omgeving van het landgoed waande men zich even in het verleden.

Op het programma stonden *Le Boeuf sur le Toit* van Darius Milhaud, *De IJzergieterij* van Alexander Mosolov, *Symfonie Nr. 2* van Kurt Weil en een werk van Daniel Ruyneman. In dit programma werkt Kamer Filharmonie Der Aa samen met gast-dirigent Huba Hollóköi.

Graan zichten op Verhildersum

Vrijdag 31 juli was het weer zover, het graan was zichtrijp en het moest eraf. Vrijwilligers van Landgoed Verhildersum lieten het verleden herleven, de zeisen waren gescherpt en de ouderwetse kleding was tevoorschijn gehaald, de zichtmachine was gecontroleerd en werd naar het land gebracht. De rogge stond er afgelopen jaar goed bij en er is veel stro afgekomen.

Op de plaatsen waar met de hand werd gezicht zijn de schoven met de hand gebonden. Het publiek werd hier actief bij betrokken. De schoven werden gehokt. Het resultaat mocht er zijn en riep nostalgische beelden op. Het graan werd gebruikt tijdens de historische dagen. Op zaterdag kwam daar de stoomdorsmachine om het graan te dorsen.

Historische Dagen

“Zwaaien en zwieren, weet u nog, vroeger?”, “Toen de zweefmolen het hoogtepunt van de jaarlijkse kermis was?” Het publiek kon het Hoogeland in Noordwest Groningen proeven beleven en ruiken. Oude ambachten, landbouwmachines, historische kostuums, lekkernijen, dans en muziek, alles bracht de bezoekers terug naar nostalgische oude tijden. Naar het moment dat de oogst met de hand werd binnengehaald, en de vrouwen oorijzers droegen. Op 8 en 9 augustus kon het publiek zich weer onderdompelen in het verleden tijdens de Historische Dagen.

Een bezembinder of een kiepkerel? De bezoekers maakten kennis met vele oude ambachten en landbouwtechnieken. Zij bekeken het maaien met een zeis of met een paarden maaimachine, of namen zelf de vlegel ter hand.

Tijdens de Historische Dagen was er een verbinding met de Petruskerk. Het beroemde Hinszorgel werd beide dagen bespeeld en de zaterdagavond was er een concert van Sietze de Vries.

In de zaal van de Borg zelf staat sinds de zomer een klein secretaireorgel, dat zaterdag overdag bespeeld werd. Zowel zaterdag als zondag reed er een kar tussen het landgoed en de kerk om bezoekers heen en weer te voeren.

Bijzonder was ook de demonstratie met drones. Bezoekers konden op een scherm mee genieten van schitterende uitzichten over het landgoed. Verleden en toekomst op een mooie manier met elkaar verbonden.

Met een dikke 4000 bezoekers, prachtig weer, heerlijke lekkernijen en tevreden standhouders waren de Historische Dagen 2015 succesvol. De bezoekers hebben zich op vele manieren kunnen vermaken. Dankzij de inzet van veel vrijwilligers en deelnemers was het niet alleen voor de bezoekers een prachtig weekend. Ook de vrijwilligers en deelnemers gingen met een tevreden gevoel naar huis.

Open Monumentendagen

Op 12 en 13 september zetten veel monumenten massaal hun deuren open. Dit jaar met speciale aandacht voor Kunst & Ambacht. Het is vaak dé kans om een plek te bezoeken, die anders niet voor publiek toegankelijk is, of om mee te doen aan een bijzondere activiteit of rondleiding.

Op zaterdag 12 september toonde het museum zijn schatten in het externe depot de "Blauwe Doos" aan de Nijverheidsweg 8 te Leens. In dit depot zijn bijzondere voorwerpen op het gebied van landbouw en ambachten uit voornamelijk de 19e eeuw opgeslagen. De vele stellingen in de loods gaven de schatten van Verhildersum prijs. Het landgoed bezit een uitgebreide collectie op het gebied van het wonen, leven en werken in Groningen van de 19e eeuw. Een groot aantal vrijwilligers was aanwezig om tekst en uitleg te geven.

Ook in de borg zelf zijn veel voorbeelden van ambachtelijke objecten die met veel vaardigheid en zorg gemaakt zijn. Zoals bijvoorbeeld de prachtige 17e-eeuwse rankenkast, met wijnranken, bladeren en een verborgen slot. Of de details in het grote familieportret in de zaal van het gebouw, met de hele familie Tjarda Van Starckenborgh uit 1672. Ook uit latere eeuwen zijn er schatten te vinden.

Busrit

"De Verhalen van Groningen" organiseerde in het kader van de Maand van de Geschiedenis droomritten door de provincie Groningen. Tijdens rondreizen in de museale bus de 'DAM154' kon het publiek op bezoek bij Groningse daad geworden dromen. Onderweg vertelden gidsen verhalen over de bestemmingen, het landschap en de geschiedenis. Op 24 oktober stond de busrit in het teken van de landbouw: 'Dromen over verbouwen'.

De museale DAM154 bracht een bezoek aan Landgoed Verhildersum Leens, waar de museumboerderij werd bezocht. De busreizigers hoorden over boer Borgman en de landbouwrevolutie die zijn Arendploeg veroorzaakte in Groningen en ver daarbuiten. Op het landgoed werd ook kennis gemaakt met typisch Groningse fruit- en veerassen.

Na het bezoek aan Verhildersum reed de bus door naar Kloosterburen waar Boer Borgman vroeger op Bocum woonde. Vandaag is het nog een modern akkerbouwbedrijf en de reizigers kregen een uitgebreide rondleiding met aandacht voor zowel verleden als heden. Fijn dat Verhildersum op deze wijze ook als locatie is opgenomen in de bijzondere busritten van de Verhalen van Groningen en het Busmuseum.

OktobermaandKindermaand

Kinderen konden ook in deze OktobermaandKindermaand weer volop knutselen met uiteenlopende materialen. In de herfstvakantie was er een speciale workshop. Veel kinderen hebben ook dit jaar weer met veel plezier gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Deelname is mogelijk door de inzet van verschillende vrijwilligers. Fijn, want zonder die ondersteuning zouden verschillende activiteiten niet mogelijk zijn.

Muziekcultuur op het Hoogeland door de Groninger Landadel

Stichting Hinszorgel, Stichting Verhildersum en Stichting Groningen Orgelland gaan samenwerken. Op 6 november werd daarvoor een intentieverklaring getekend. Dit gebeurde onder toezicht en met goedkeuring van Anna Habina Lewe (1665-1738), de weduwe van Edzard Jacob Tjarda van Starckenborgh (1657-1716). Zij aanschouwde met genoegen hoe de stichtingsbesturen het document ondertekenden.

Anna Habina Lewe was de collatrice van de Petruskerk in Leens. De familie Van Starckenborgh erfde het collatierecht van de kerk van Leens van de familie Alberda. Het fraaie kerkinterieur van de Petruskerk stamt uit die tijd. De koperen bankopzetten, die als koorafsluiting dienstdoen, dragen het wapen van Jonker Allard Tjarda van Starckenborgh Heer tot Verhildersum en Leens, de vader van Edzard. Het koperwerk is van Jan Lutma (1588-1669), die later in de Nieuwe Kerk van Amsterdam grote naam heeft gemaakt. Ook het Herengestoelte verwijst naar de grote invloed van de familie Tjarda van Starckenborgh.

Het was Anna Habina die, na het overlijden van haar echtgenoot, opdracht gaf tot de bouw van het wereldberoemde Leenster orgel. Haar zoon Edzard Jacob (1700-1771) was een zeer muzikale man die zelfs muziek voor kamerinstrumenten heeft geschreven. Een muziekboekje met door hem gecomponeerde muziek uit 1720 is bewaard gebleven. Het is dus zeer aannemelijk dat op Verhildersum, het woonhuis van de familie Tjarda van Starckenborgh, instrumenten aanwezig waren. Net als op de andere borgen in de provincie.

Nu, na vele eeuwen, is dit weer het geval! Want de Stichting Hinszorgel Leens heeft de hand weten te leggen op een historisch secretaire-orgel dat bij de inrichting van Verhildersum past. Het orgel heeft in de salon van de borg een daalders plekje gekregen. Tijdens de Historische Dagen op 8 en 9 augustus is het instrument in gebruik genomen. De komende jaren zal het instrument regelmatig worden bespeeld. Solo of met kamermuziekinstrumenten als onderdeel van een ensemble.

Overigens is dit nog maar het begin van een veelbelovende samenwerking tussen o.a. Stichting Hinszorgel, Stichting Verhildersum en Stichting Groningen Orgelland. Het is de bedoeling om de komende jaren in gezamenlijkheid het muzikale leven van de kloosters in Groningen, de muziek op de borgen en kerken in beeld te brengen. Momenteel zijn onze inspanningen gericht op het in kaart brengen van de geschiedenis, kansen en mogelijkheden. Al zoekend komt er veel interessants boven water! Houdt de ontwikkelingen en activiteiten in de gaten.

Fruitdag

Dit jaar geen aparte dag, de afsluiting van het fruitseizoen was onderdeel van de streekmarkt op 17 oktober. De opbrengst van de boomgaard werd verkocht. Bezoekers konden de herfst proeven en genieten van appels en peren uit de eigen oogst van Verhildersum. De vele bijzondere fruitrassen uit de boomgaard van het landgoed waren geplukt en werden in kleine hoeveelheden verkocht. Bijvoorbeeld een 'Zijden Hempje', of een 'Zwaanhalsje' of 'Juttepeer'. De 135 rassen leveren een keur aan appels en peren, de één geschikt voor moes, de ander om te stoven of te bakken.

Bezoekers konden tijdens het Live-cooking event door chef-kok Wicher Werk inspiratie opdoen. Voor kinderen was er een tijdens deze streekmarkt een Foodzoekers workshop en kon er in het kader van Oktobermaand Kindermaand een pompoen gesneden en versierd worden.

Het integreren van de Fruitdag en de Streekmarkt was een succes. Helaas was het dit jaar niet mogelijk om fruit te laten persen op Verhildersum. Mobipers, die jarenlang Verhildersum heeft bezocht kan niet meer naar Verhildersum komen. Het fruit is dit jaar geperst bij Oudenbosch in Niehove,

Leenster Werkmanmaand

Het Werkmanjaar was aanleiding om Leens als Werkmandorp blijvend op de kaart te zetten. Daarom organiseerden bewoners van Leens, verenigd in St. Dorpsbelangen Leens, en Landgoed Verhildersum Leens van 7 oktober tot en met 7 november de Leenster Werkmanmaand. Dit gebeurde in samenwerking met gemeente De Marne. Vier weken lang vormde het dorp Leens het decor voor H.N. Werkman gerelateerde activiteiten en manifestaties. Evenementen en belevenissen waarbij de inbreng van kinderen, jongeren en 'oudere jongeren' werd gevraagd. De oud-Leenster H.N. Werkman fungeerde daarbij als inspiratiebron. Het evenement kon worden gerealiseerd dankzij bijdragen van Loket Leefbaarheid, Rabobank Coöperatiefonds en gemeente De Marne.

Radioshow m.m.v. Rik Zaal

De maand ging van start met een Music en Design Retreat door studenten van de Academie voor Popcultuur in Leeuwarden. Van 7 tot en met 9 oktober maakten zij gebruik van Het Winkelhuis Leens, waar tijdelijke werkruimtes en een radiostudio werden ingericht. Twee dagen lang gingen zij in het dorp op zoek naar inspiratiebronnen. Hun vondsten vormden de ingrediënten voor onder meer kunstwerken, composities, interviews en jingles. Deze stonden centraal in de radioshow waarmee de studenten op vrijdag 9 oktober hun verblijf afsloten. Hierbij trad radiomaker (VPRO) en schrijver Rik Zaal op als gastheer en coach van de studenten.

WERKMANJAMS: 10 muurschilderingen voor Leens

Van 10 oktober tot en met 7 november werden in het geboortedorp van H.N. Werkman 10 muurschilderingen gemaakt! Dit gebeurde tijdens muurschilderworkshops bestemd voor inwoners van Leens en omgeving. Het werk en leven van de kunstenaar vormden hierbij het uitgangspunt. Werkman: de dromer die onder meer inspiratie putte uit de kinderjaren die hij doorbracht op de vette klei; de drukker die de wilskracht had om zijn dromen na te jagen; de man die zijn kunstenaarsdroom in een daad omzette. Hugo Engwerda heeft deze activiteit inhoudelijk en technisch begeleid.

Werkman & het Hogeland

Het concert Werkman & het Hogeland, uitgevoerd door KamerFilharmonie Der Aa o.l.v. Joost Smeets vormde het slotakkoord van Leenster Werkmanjaar. Hoofdwerk van het concert was de negende symfonie van Ludwig van Beethoven met een Groningse vertaling van de gezongen teksten. Het concert startte met een nieuwe compositie, ondersteund door filmbeelden, van de Groningse componist Anke Brouwer over Hendrik Werkman en Leens rond 1900 (samenstelling: Anke Brouwer en Carel Kuitenbrouwer). De beelden die daarin werden getoond waren onder andere afkomstig van het project *Klasse(n)conservatoren!*

Ploegdemonstraties met paarden en oude tractoren

Zaterdag 3 oktober werden de landerijen winterklaar gemaakt. 's Morgens vroeg werden de paarden voor de ploeg gespannen en de oude tractoren opgestart. Vroeger was paardenkracht onontbeerlijk op de boerderij. Tot de mechanisatie zijn intrede deed waren man en paard bij het werk vrijwel onafscheidelijk. Zeker voor het zwaardere werk werden één of meerdere paarden voor de werktuigen gespannen. De paarden werden hiervoor speciaal gefokt en op karakter en trekkracht uitgezocht. Het Groninger paard, dat ook deze zaterdag zijn kunde toonde, is betrouwbaar en veelzijdig, met een rustig temperament. Precies wat vele boeren wensten. Rond de jaren 50 namen tractoren steeds meer het werk van de paarden over.

Tegenwoordig is het een bijzonderheid om paarden op het veld aan het werk te zien, zo bijzonder zelfs dat het een foto op de voorpagina van het Dagblad van Noorden opleverde. Het aanwezig publiek heeft enorm van deze demonstratie genoten.

Oktober: Maand van de Geschiedenis

Tijdens de maand van de Geschiedenis waren twee speciale programma's op het Landgoed. "Speur mee met Cam en Vinnie naar Het Verhildersum Mysterie" of "Struin over het Landgoed met de Struunkaart".

Het Verhildersum Mysterie: een interactieve rondgang voor gezinnen

Dankzij Het Verhildersum Mysterie maakten kinderen en volwassenen tijdens de Maand van de Geschiedenis spelenderwijs kennis met Landgoed Verhildersum Leens en de 19^e eeuw. De rondgang laat je niet alleen wegdromen, maar verleidt je ook tot het maken van keuzes en het stellen van daden. Dwalend over het terrein ontdek je de fictieve verhalen van oud-bewoners, zoals Greetje van Olst van Bolhuis, Janna de Vries, Edzard Tjarda van Starckenborgh en de duiven. De rondgang voert je onder andere naar een 3D gedicht over innovatie en verandering, een klein concert in het theehuis en een ontbijttafel waarachter een verhaal schuil gaat.

Struunkaart

Kinderen die opgroeien op het platteland boffen maar. De natuur ligt er aan hun voeten. Je maakt er de seizoenen mee en hebt er alle ruimte om op onderzoek uit te gaan. Wil je weten hoe zo'n droomjeugd voelt? Maak gebruik van de Struunkaart en ontdek de natuur van Landgoed Verhildersum Leens. De wandeling leidt je over het landgoed en het borgterrein.

Zo ga je tijdens je tocht historische spelletjes doen, wormen steken, koetje-loeren, en nog veel meer.

Presentatie CD "Klaai" – Arnold Veeman

Op 1 november vond in de Museumboerderij de presentatie van de CD "Klaai" plaats. Een bijzondere gebeurtenis in een prachtige ambiance. "Klaai" is een persoonlijke voorstelling, over de roots van Veeman, jongeman opgegroeid op de Groninger kleigronden maar ook met stevige verbinding met zijn Surinaamse voorouders. Hij geeft hiermee het publiek een gevoel van herkenning en wil hen bewust maken van hun eigen wortels. Tijdens de voorstelling ging Veeman op zoek naar zijn wortels en stelde hij het publiek de vraag wat "je ergens thuis voelen" betekent.

In deze voorstelling werkte Arnold met een amateur strijkkwartet uit Groningen (leeftijd 18-22 jaar) en een semi-professioneel jazz trio (piano, contrabas, saxofoon)

Klein dierenshow

Traditiegetrouw stond ook in 2015 de klein dierenshow op het programma. Een show die ieder jaar weer een breed publiek aanspreekt en zorgt voor een gezellige sfeer in de museumboerderij. De Noord-West Groningen show is een jaarlijks terugkerende expositie van klein dieren. Vereniging PKD 'De Marne 1960' organiseerde dit evenement. Leden van de klein dierenvereniging toonden hun fraaiste dieren.

Verhildersum genomineerd voor ANWB's 'Leukste uitje van Groningen 2016'

Verhildersum is in 2015 opnieuw genomineerd voor 'Leukste uitje van Groningen' van de ANWB. Met 'het Land van ANWB' informeert en inspireert de ANWB haar leden over de leukste uitjes. Een platform voor en door leden waarbij alle uitjes van Nederland op één plek bij elkaar gebracht worden. Elk jaar organiseren zij de verkiezing van het 'Leukste uitje van Nederland' en het 'Leukste uitje van de Provincie'. Landgoed Verhildersum Leens is ook nu weer een van de 10 genomineerden voor de provincie Groningen. Op 15 maart 2016 wordt de winnaar bekend gemaakt.

Theaterwerkgroep

Voortgekomen uit het project Onze Spullen 2.0 is er sinds 2014 o.l.v. regisseur Johan Brokken een theaterwerkgroep. Hier deden vrijwilligers van Verhildersum én mensen van buiten de organisatie aan mee. De toneelgroep heeft het hele jaar door optredens hebben gegeven. O.a. tijdens de Historische Dagen, de presentatie van de samenwerking tussen St. Hinzsorgel Leens en Verhildersum. Ook is tijdens de vrijwilligersavond een open repetitie gedaan aan de hand van het stuk "De eettafel" Eettafelgesprekken uit het heden met een jong gezin en gesprekken uit 1847 van de boer, adel en arbeider. Het jaar 1847 was een zwaar jaar, er was een broodoproer in de stad Groningen, roggebrood zijn onbetaalbaar geworden en de aardappeloogst mislukte en dit al voor het tweede jaar. De oproer en de etensprijzen stonden centraal in de gesprekken.....aan tafel

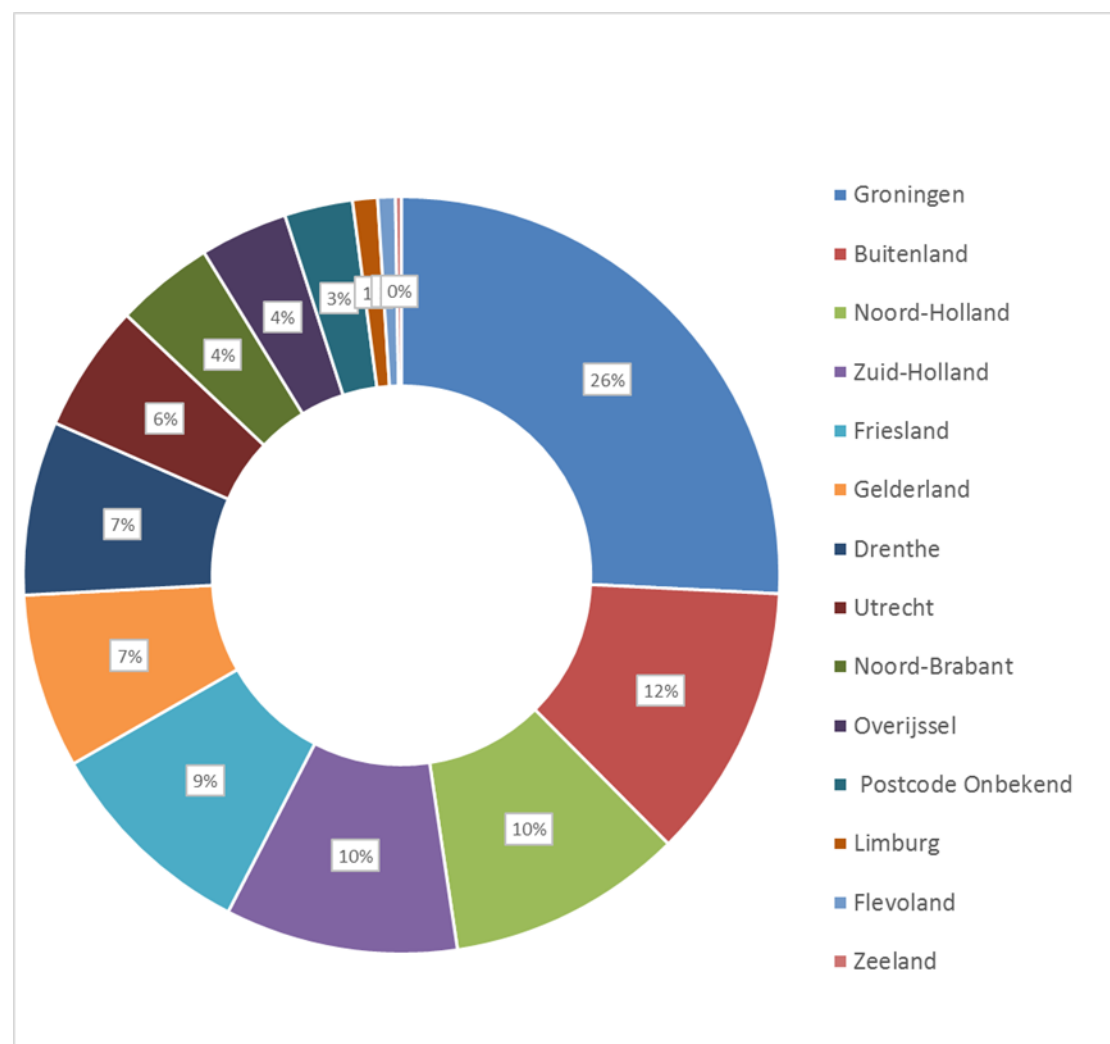
Bezoekers

In 2015 gingen 16953 individuele bezoekers en 289 kinderen in schoolverband over de drempel van de Borg. Daarnaast hebben 6600 personen de gratis Streekmarkt bezocht.

Wij misten dit jaar drie activiteiten: de Tuin 10daagse, de Kunst aan huis Route en de Textieldagen.

De website is goed bezocht, met bijna 37.099 bezoeken, waarvan 74,4 % nieuwe bezoekers waren. Er waren totaal 134.428 pagina weergaven.

Het landgoed kijkt terug op een goed jaar, met veel activiteiten en bezoekers uit heel Nederland en ook uit Duitsland. Wij ontvingen enkele bezoekers uit Oeganda, Nieuw-Zeeland en Australië. Ongeveer 42% van de bezoekers komt uit de noordelijke provincies. Het totale aantal bezoekers is bijna gelijk gebleven aan 2014, maar twee tweejaarlijkse activiteiten (Kerst en de Kunst aan huis Route) vielen niet in 2015. Ook waren er geen Textieldagen en stopte de Tuin Tiendaagse met haar activiteiten. Ondanks het feit dat er minder activiteiten waren en wij geen extra bezoekers konden ontvangen is het aantal nagenoeg gelijk gebleven aan 2014.

Samenwerking in de regio

Dwarsverbanden, met als doelstelling het aantrekken van meer bezoekers, waren er ook in 2015. Partners in die samenwerking zijn Stichting Borg Verhildersum, Doezo te Leens, het Visserijmuseum te Zoutkamp, Museum Wierdenland te Ezinge, Openluchtmuseum Het Hoogeland te Warffum, het Theemuseum te Houwerzijl en Domies Toen in Pieterburen. Er wordt samengewerkt doormiddel van kortingsarrangement “De Hogelandwijzer” ontwikkeld op initiatief van Verhildersum.

Onze Spullen 2.0

Landgoed Verhildersum Leens werkte samen met het Visserijmuseum Zoutkamp, openluchtmuseum Het Hoogeland en de Bibliotheek te Leens aan het Project Onze Spullen 2.0. Wij wilden ook in 2015 zo veel mogelijk verhalen boven tafel krijgen. Daarvoor gingen we enerzijds ‘live’ in gesprek met experts. Anderzijds wilden we mensen met kennis via de website oproepen om hun kennis langs digitale weg met ons te delen. Om ‘live gesprekken’ te genereren werden avonden georganiseerd, richtten we tijdens onze eigen evenementen een ‘speakerscorner’ in.

Vervolgens werden de verzamelde verhalen ‘gebruiksklaar’ gemaakt door ze op schrift te stellen, te ordenen en te redigeren. Uit het verhalenaanbod zal een selectie worden gemaakt. De gekozen verhalen zullen worden verwerkt tot animaties/verhalen/liedjes/poëzie, soundscapes, etc.

Gezien onze uitgebreide collectie zullen de thema’s van de tentoonstellingen leidend zijn bij het maken van een selectie uit de verzamelde verhalen. Het project ONZE SPULLEN 2.0 zal op verschillende manieren bijdragen aan het levend houden van het immaterieel erfgoed. De 'oogst' van het project ONZE SPULLEN 2.0 (dus de verhalen zullen permanent in onze collectie worden opgenomen.

Het Verhildersum mysterie

CAM EN VINNIE ZIJN IETS BIJZONDERS OP HET SPOOR....

Het Verhildersum Mysterie, vanaf 3 mei beschikbaar voor de jeugdige bezoekers.

“Waarom draagt het dienstmeisje een mooie japon? En wat is de link met onze huidige ontbijtcultuur en die van 150 jaar geleden? De jonge Cam en Vinnie rennen over het landgoed op zoek naar de mysterieuze Max en een “formule” die ze gevonden hebben in de Borg. Onderweg komen ze bijzondere verhalen uit het verleden tegen”,

Aan de hand van negen fictieve verhalen over Verhildersum, speciaal hiervoor geschreven door studenten van de Schrijversvakschool in Groningen, zijn vijf kunstenaars uit verschillende disciplines aan de slag gegaan. Zo heeft Arnold Veeman twee muzikale verhalen gecomponeerd en ingesproken. En zijn er door vrijwilligers van Verhildersum onder begeleiding van regisseur Johan Brokken twee filmpjes opgenomen. Dit alles zit in een kleurrijk spel, gericht op kinderen en (groot)ouders. Samen kunnen zij Verhildersum ontdekken op een ludieke en bijzondere manier.

Het Verhildersum Mysterie is een bijzondere manier om spelenderwijs kennis te maken met het verleden en Landgoed Verhildersum Leens. Dwalend over het terrein worden de fictieve verhalen van oud-bewoners, zoals Greetje van Olst van Bolhuis, Janna en haar fluit, en zelfs van de duiven ontdekt.

Oneday Artist, Snow video, Arnold Veeman, Johan Brokken van Verus Lutum en de programmeurs en designers van JollyJellyfish hebben onder leiding van artistiek conservator Lenny Bulthuis de negen verschillende verhalen van de Schrijversvakschool uitgewerkt tot bijzondere belevingen. Het Verhildersum Mysterie maakt de geschiedenis van het landgoed aantrekkelijker, leerzamer en humoristischer voor de bezoeker, en dan met name voor gezinnen. (Groot)ouders en kinderen kunnen zo samen ervaringen opdoen en in gesprek gaan over wat ze hebben gezien en beleefd. Het project is mede mogelijk gemaakt door het VSBfonds, Fonds 21, het Waddenfonds en de Puddingfabriek.

Ondersteunende activiteiten

Museumwinkel

De museumwinkel biedt de gelegenheid om een tastbare herinnering aan Landgoed Verhildersum Leens mee naar huis te nemen. Het assortiment is gericht op het Landgoed. Er is een extra kassa aangeschaft voor de museum-boerderij. Ook het museumjaarkaartsysteem is nu gekoppeld aan deze kassa.

Groninger Archieven

Verhildersum, was zoals ook in voorgaande jaren, vertegenwoordigd in de Groninger Archieven, tijdens de Dag van de Groninger Geschiedenis.

Bedrijvenmarkt Leens

Landgoed Verhildersum Leens heeft op 19 juni deelgenomen aan de bedrijvenmarkt in Leens.

Educatie

Algemene informatie bezoekers

Een vernieuwde fullcolour folder is ook het afgelopen jaar gebruikt, zowel voor PR doeleinden als informatie op het terrein. Ook de Duitse en Engelse folders vonden voldoende aftrek. Daarnaast was er voor de Borg een kijkbegeleiding in diverse talen.

In het theehuis, in de borg, bij de ingang in de museumboerderij en in de museumwinkel lagen van april tot en met oktober folders van de borg en van andere musea en toeristische locaties. Op het prikbord in de museumwinkel en de museumboerderij gaven affiches extra informatie.

Scholen

Dit jaar brachten verschillende basisscholen een bezoek aan het landgoed. De bijna tweehonderd vijftig leerlingen uit verschillende groepen kregen een korte inleiding en gingen daarna op ontdekkingsstocht. De meeste kwamen in het kader van het project "Tante van de tijd". Dit project laat leerlingen aan de hand van een rondleiding en een werkblad nadenken over de waarde (geldwaarde/gevoelswaarde/schoonheid/ etc.) van objecten.

Vanuit het voortgezet en hoger onderwijs kwam slechts een klein aantal groepen. Een jaarlijks terugkerend gezelschap is hierin een afdeling van de Hanze Hogeschool te Groningen, die tweemaal per seizoen hun buitenlandse studenten trakteert op een reis over het Groninger platteland, waaronder een Engelstalige rondleiding door de Borg.

De film „Marie, dienstmeisje op Verhildersum“ is een project voor kinderen van groep 3 en 4. Het doel van dit erfgoedproject, onderdeel van „Tante van de Tijd, Erfgoedschatten van de Marne“ is om de kinderen besef bij te brengen over het begrip „vroeger“. Het project richtte zich op één periode om te kijken naar het leven in het verleden, waarbij de nadruk lag op de verschillen tussen toen en nu, maar ook tussen arm en rijk.

De kinderen maken kennis met het leven van een meisje werkzaam op de borg en wonend in het kleine arbeidershuisje en met een jongen wonend op de borg. We volgen Marie en Edzard tijdens het opstaan, het eten en het spelen/werken.

Het project: „Marie, dienstmeisje op Verhildersum“ bestaat uit:

- Afbeeldingenkaartjes met voorwerpen van vroeger en nu
- Een DVD met het verhaal van Marie en Edzard.
- Een bezoek aan de Borg Verhildersum

Struunpad

In het kader van de Natuur- en Erfgoed prijs is er een Struunpad ontwikkeld. Dit is in 2014 geopend. Aan de hand van een bijbehorende Struunkaart kan de route worden gelopen, onderweg zijn er tal van opdrachten. Het nieuwe Struunpad gaat o.a. door de historische boomgaard. In de boomgaard staan zo'n 100 oude fruitrassen. Het doel van het Struunpad is om de beleving van het Landgoed te vergroten. Het Struunpad en de Struunkaart is mede mogelijk gemaakt door de Natuur en Erfgoedprijs, die Verhildersum in 2013 van het ANWB-fonds en het magazine Buitenleven heeft gewonnen.

Regio Leren

In het kader van Regio Leren, het samenwerkingsverband van scholen met regionale instellingen om leerlingen beter voor te bereiden op het bedrijfsleven wordt er samengewerkt met AOC Terra. Van tijd tot tijd zijn er leerlingen van AOC Terra Groningen op Verhildersum aanwezig om verschillende projecten uit te voeren.

Foodzoekers van De Marne: Landbouwe

Voor scholen organiseert Landbouwe bijzondere ontdekkingstochten en proeven, het programma draagt de naam: „Foodzoekers“. Landgoed Verhildersum Leens en Landbouwe hebben een samenwerkingsverband ten aanzien van het organiseren van deze activiteiten.

Uitvalsbasis is Museumboerderij Welgelegen op Landgoed Verhildersum Leens in Leens.

Bouwe Ruiters is bewoner van de museumboerderij bij Borg Verhildersum te Leens. Met zijn passie voor rassen, gewassen en gezond voedsel heeft hij een lesprogramma voor schoolkinderen van groep 6, 7 en 8 uit de gemeente De Marne ontwikkeld op het gebied van voeding.

De kinderen gaan middels dit lesprogramma zelf ontdekken, ervaren en proeven hoe lekker en gezond voedsel wordt gemaakt. Dat doen ze op Landgoed Verhildersum Leens in Leens. Op diverse plekken op het landgoed (weiland, moestuin, boomgaard, akker, kruidentuin) moeten ze allerlei vragen beantwoorden en allerlei opdrachten uitvoeren. Kinderen krijgen een 'proefschrijftje' en een 'toolbox' mee. Aan de hand van het proefschrijftje leren en schrijven de kinderen over hun eigen ervaringen. Bij terugkomst in de museumboerderij gaan de kinderen zelf voedsel maken en bereiden. Dat doen ze met ingrediënten die ze zelf hebben geoogst. En het leuke is dat de ouders worden uitgenodigd om te komen proeven!

Voorbeelden van opdrachten in het land:

- Determineren van grassen en kruiden in het weiland
- Graven in de bodem naar wormen en andere beestjes (de kringloop)
- Proeven van groenten en kruiden
- Appels en peren vergelijken (en proeven)
- Koe schetsen
- Hoe belangrijk zijn wilde bijen voor ons voedsel
- Speuren naar de torenvalk

Voorbeelden van voedsel maken en bereiden:

- Boter maken
- Graan malen en flensjes bakken
- Mosterd maken
- Appelsap maken
- Soep maken met bijzondere ingrediënten

Communicatie en PR

Landgoed Verhildersum Leens richt z'n communicatie op verschillende doelgroepen. Naast de online-communicatie is de offline communicatie nog steeds een belangrijk onderdeel van de communicatiestrategie. Het afgelopen jaar is de algemene folder van het museum geactualiseerd. Daarnaast zijn er voor verschillende programma's en activiteiten brochures, flyers en posters gemaakt, zoals voor de Historische dagen, de Streekmarkt, voor de Vereniging van Vrienden van Verhildersum. De verspreiding van het promotiemateriaal is goed gestroomlijnd; Folders, flyers en affiches werden en worden regelmatig verspreid bij campings, hotels en andere accommodaties.

Website

In 2013 is een nieuwe website in gebruik genomen, de website is geheel aangepast aan de huisstijl van Verhildersum. In 2015 is een start gemaakt met het vertalen van de site in het Duits en Engels en is de website opnieuw ingericht en zijn hier en daar de kleuren aangepast. De sociale media zijn het afgelopen jaar meer geïntegreerd in de online communicatie van het museum. Sociale media worden niet alleen ingezet om bezoekers te trekken of "traffic" te genereren naar de eigen website; het museum zet platforms als Facebook en Twitter ook in om een dialoog met de bezoekers aan te gaan. Volgers van het museum werden regelmatig via Twitter en Facebook getipt over de verschillende evenementen op Verhildersum. De website van Verhildersum werd veelvuldig geraadpleegd en via het contactadres werden vragen en reacties ontvangen en verwerkt.

In het nieuws

Free publicity

Landgoed Verhildersum Leens heeft het afgelopen jaar vooral ingezet op de kansen en de kracht van free publicity. Hierdoor is het museum veelvuldig in de media verschenen met artikelen over tentoonstellingen, activiteiten en evenementen. Naar aanleiding van een publicatie van Bouwe Ruiten in het blad Seasons en de persbijeenkomst aan het begin van het seizoen trok het museum landelijk de aandacht.

Persberichten

Wij gaven in 2015 verschillende persberichten uit die alle werden opgenomen in meerdere media. Wij zijn erg blij dat onze persberichten door de verschillende redacties als informatief en nuttig worden beoordeeld.

Folder/poster

Onze folder werd verspreid over alle grote vakantieparken in Noord-Nederland en is in 2015 gestuurd naar vele B&B's, parken en attracties in Groningen, Friesland, Drenthe en de kop van Overijssel. Daarnaast is deze ook in het Duits en het Engels neergelegd bij de grotere instellingen en in de grensstreek. Extra folders zijn er verspreid voor de Historische Dagen, het grootste jaarlijkse evenement. De posters voor de Streekmarkt en Historische dagen zijn naast de gebruikelijke adressen ook verspreid onder doelgroepsgerichte locaties, zoals textielwinkels en zomerevenementen.

Quotes uit het Gastenboek van De Borg

- “4 Dames (75+) die al tientallen jaren samen lange afstandswandelingen maken hebben hier genoten van allerlei historie, de rust, de perfecte rondleiding op papier en de deskundigheid van de rondleidster! Dank!”
- “This was a beautiful experience! Such a charming estate displaying the historical life of a farmer/landlord from the 1400’s. Thank you!”
- “Wir besichtigen mit viel Interesse und Freude dieses Anwesen. Und danken für den freundlichen Empfang! Beste Grüsse”
- “Een erg mooie borg, maar wat ons vooral opviel, hoe goed de tuin is onderhouden, echt bijzonder.”
- “Her is heerlijk om zo ondergedompeld te worden in het verleden. Een prachtige borg en mooie tuin. De beelden blijven ook mooi. Al een paar keer eerder geweest hier, maar toch elke keer weer nieuwe onontdekte dingen te weten gekomen. Dankzij de gids, Renske, inspirerend dit bezoekje.”
- “Bijzonder voor een ecooloog zijn de vergulde zwanenhalsband en de kraamkolonie watervleermuizen in de kelder die zich ook prachtig lieten horen.
- Wat een genot, zoveel historie, kunst en cultuur op het Grunneger Hoogelaand. Graag tot een volgende keer. Borg Verhildersum is echt een aanrader voor iedereen die iets met Groningen heeft!”
- “Wat een fraaie borg. Op een nog fraaiere plek. Het doorlopend aanpassen lijkt me een zorg. Dank voor de animerende rondleiding en uitgebreide uitleg!”
- “Prachtig slot en hartverwarmende gids. Een heel leuk uitje!”
- “Erg bijzonder om te zien, de verschillende tijden die door elkaar lopen. Prachtig houtsnijwerk, prachtige kelder. En hartelijk dank voor de enthousiaste uitleg op al onze vragen. Als wij een landgoed hadden mocht je zo bij ons komen werken Renske! Hartelijke groeten.”
- “Geweldige ontvangst door Renske Loyenga!! Hartelijk en wist ons veel te vertellen over de borg en het interieur! Heerlijk dat dit moois buiten en binnen behouden is gebleven!!!”
- “Mooi! Gastvrije ontvangst, leuke toelichting, fantastische inrichting en verzorgde spullen. Vooral het gepoetste koper viel ons zeer op! Heel leuk om te zien, prachtige sfeer.”
- Hele mooie borg. Ook de inrichting geweldig. Fijn dat de zolder nu ook open is. Bovenal de informatie van Renske was formidabel. Een vrijwilliger om trots op te zijn!”

- “I am Asellawatte Seelagawesie A Buddhist Monk from Sri Lanka. I am interested about this place. I wish that people may find joy and that they absorb the value of this beautiful part of history.”
- “Prachtig! Zoonlief (7) heeft ademloos geluisterd naar alle (!!) muizenverhalen!”
- “Het is zo netjes en glimmend dat ik me vuil en slordig voelde.”
- “Prachtig gebouw, mooi onderhouden. Leuk om te zien met al die mooi aangeklede dames en heren. Was superleuk!”
- “Zelf lang niet geweest. Nu voor het eerst met de kids. Heel leuk!”
- “Prachtige muziek op het oude huisorgel.”
- “Goede sfeer!! Gezellige dames in de keuken. Kom vast volgend jaar weer.”
- “Het was fantastisch! Dank aan alle mensen voor hun inzet.”
- “Laatste keer in de borg dit jaar. Gaat helaas weer sluiten. Tot april 2016!”
- **Quotes uit het Gastenboek van Het Koetshuis**
- “Erg leuke tocht met de I-pad. Houdt de kinderen goed bezig!”
- “Eine wunderbare ausstellung, geschmachvoll und informativ!”
- “Wat een mooie beeldentuin en huisje. Geweldig om door te wandelen. Leuk gepraat met Dhr. Kosmeijer (Eigenaar). De Streekmarkt was ook mooi.
- “Prachtig mooi! Houdt het in stand. Hulde voor de vrijwilligers!”
- “Prachtig
- “Geslaagd. Leuke dingen te koop”
- “Heel mooi en goed onderhouden. Ook erg interessant. Ook de tuin is prachtig en hel goed onderhouden.
- “Vooral de film “Van Verhildersum bij de Uitgang” vind ik een mooie aanwinst. Kom hier regelmatig (2008) en ben steeds weer geboeid.”

Het onderhoud van het landgoed vergt jaarlijks veel aandacht en inspanning. Op het landgoed bevinden zich de volgende opstallen, de Borg, het Koetshuis, 't Schathuys, 't Hoeske (arbeidershuisje) Museumboerderij en het daarbij behorende woonhuis Welgelegen, een duiventil, een duivenpoort, een kapschuur, een loophut, een dierenverblijf op de dierenweide en ons depot op het industrieterrein in Leens.

Het landgoed is ongeveer 32 ha groot. Naast gras- en akkerland, een boomgaard met oude appel- en perenrassen, beschikt het landgoed over een schitterende symmetrische stijltuin rond de Borg met invloeden uit de renaissance en de barok, omringd door geboomte en wandelpaden. Er is een schitterende monumentale oprijlaan met aan weerszijden dubbele rijen bomen.

Vrijwilligers spelen een belangrijke rol bij onderhoudswerkzaamheden. Zonder deze ondersteuning zouden wij een grote achterstand hebben ten aanzien van het onderhoud op het Landgoed.

Gebouwen

Aardbevingsschade

In de Borg, 't Schathuys, Koetshuis en de museumboerderij is bevingsschade geconstateerd. Een medewerker van Arcadadis heeft in opdracht van de NAM de schade opgenomen. De Borg is een monument en daarom is er contact gezocht met de museumwacht, de gemeente en architect Willem van der Veen. Er is sprake van scheurvorming in buiten- en binnenmuren. De schade is erkend en In december 2015 is een start gemaakt met herstelwerkzaamheden.

Borg

Het voorterrein is opnieuw gestraat en ook het gedeelte voor de brug. De voorzijde van de Borg is geschilderd. In 2011 is een nieuwe BRIM voor onderhoud van de borg opgesteld voor de periode 2012-2017. De BRIM is goedgekeurd door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. De maximale subsidiabele kosten over deze periode bedragen € 47491,- waarvan 60% voor subsidie in aanmerking komt. Het gaat dus maximaal om € 28.495,- voor een periode van zes jaar, waarvan jaarlijks een vast bedrag wordt overgemaakt.

Alle eerdere Brim aanvragen zijn afgesloten.

Nieuw dit jaar was dat de Borgzolder gedeeltelijk weer toegankelijk is voor publiek. Vlak voor de opening is er nog hard gewerkt om alles op orde te krijgen dat is gelukt. Voor de bezoekers voegt het weer een nieuwe dimensie toe.

't Hoeske

In 2015 is de binnenzijde daar waar nodig geschilderd. De put buiten is hersteld en het geheel staat er mooi bij. Wel moeten wij melden dat het soms ook mis kan gaan. Door een misverstand is het beddengoed in de bedsteden blijven liggen. Op het moment van ontdekking waren ze al behoorlijk aangevreten. Een aandachtspuntje voor het nieuwe jaar.

Museumboerderij

In de museumboerderij zijn grote aanpassingen gedaan. Het museumcafé is grondig opgeknapt.

Er is geschilderd, nieuwe wanden zijn geplaatst, nieuwe verlichting aangebracht, een nieuwe balie geplaatst, een nieuw vloer gegoten. Een complete metamorfose, die het museumcafé een totaal ander aanzicht heeft gegeven. Wij hopen dat veel bezoekers hiervan mogen genieten.

Bijgebouwen

't Schathuis is aan de voorzijde van een nieuwe dakgoot voorzien en op een aantal plaatsen is het houtwerk hersteld. Wij hebben een behoorlijk inhaalslag gedaan ten aanzien van het schilderwerk. Het tuinhuis van Welgelegen, de kapschuur, de achtergevel van de oude schuur en het toiletgebouw zijn opnieuw geschilderd. In december zijn de kantooruimten opnieuw geschilderd.

Onderhoud terreinen

Het onderhoud van de borgtuin is ondergebracht bij het werkvoorzieningsschap Abillity. Het onderhoud in het buitengebied wordt verzorgd door de maatschap Kremer.

Ook in 2015 is nog veel werk besteed aan het terugbrengen van de tuin naar oorspronkelijke afmetingen. Ook zijn er bollen geplant, deze bollen zullen vanaf 2016 de naam "Verhildersum" dragen. Verhildersum heeft dus een eigen tulp en gaat deze t.z.t. ook in de verkoop doen.

Op diverse plekken op het terrein is grondig gesnoeid, overhangende takken en de opslag in sloten zijn verwijderd.

De binnengracht is uitgediept, de buitensingel en de oprijlaan zijn grondig gesnoeid.

Sponsor

In 2015 ontvingen wij een donatie van de Stichting Lieuwe Stiens Steunfonds, een bedrag van € 1.000,00

Personeel en Organisatie

Landgoed Verhildersum Leens heeft met 2,5 fte een relatief kleine professionele staf die zeer uiteenlopende en soms specialistische werkzaamheden verricht, variërend van conservator tot vrijwilligerscoördinator en van huismeester tot medewerker educatie. Dit betekent dat de organisatie in geval van ziekte-uitval kwetsbaar is. De betrokkenheid van de medewerkers bij het Landgoed is groot.

Vrijwilligers

Landgoed Verhildersum Leens kan niet zonder z'n vrijwilligers. Bezoekers van het landgoed komen gedurende hun verblijf bijna uitsluitend in aanraking met vrijwilligers. Zij bezetten de kassabalie, staan in de winkel, treden op als gastheer/dame. Ook achter de schermen gebeurt er veel door vrijwilligers. Elke woensdag is de onderhoudsploeg actief en in de museumboerderij dragen vrijwilligers elke vrijdag belangrijk bij aan de registratie. Op maandag is de textielwerkgroep aanwezig en ook kantoorwerkzaamheden worden ondersteund door vrijwilligers. Gedurende het gehele jaar zijn er vrijwilligers werkzaam in de boomgaard, op de akkers en met het vee.

Het overleg met de vrijwilligers wordt rechtstreeks met de verschillende werkgroepen gevoerd. Op deze wijze wordt de communicatie met de vrijwilligers zo laag mogelijk in de organisatie gelegd. Het directe overleg met de vrijwilligers draagt in belangrijke mate bij aan optimalisering van de bezoekerstevredenheid, aan een plezierig en transparant werkklimaat voor de vrijwilligers en aan een goede verhouding tussen vrijwilligers en betaalde krachten van het museum.

Aan het begin van het seizoen is een plenaire bijeenkomst gehouden voor alle vrijwilligers. Behalve voor het bespreken van zaken van huishoudelijke aard zijn deze bijeenkomsten ook gebruikt om de vrijwilligers te informeren over de plannen voor de het nieuwe seizoen.

Aan het eind van het seizoen zijn de vrijwilligers uitgenodigd om het seizoen gezamenlijk af te sluiten. Het was een gezellige avond waar de Verhildersum Theatergroep een optreden verzorgde. Op deze wijze werden vrijwilligers bedankt voor de inzet en het harde werk in het afgelopen jaar. Met ongeveer 70 aanwezigen een zeer geslaagde opkomst en een mooie afsluiting van het jaar.

De financiële boekhouding wordt door Jaap Bouwman als vrijwilliger uitgevoerd. Bouwe Ruiters verzorgt de coördinatie van de Streekmarkt en Jeanine Oostland is bezig met het schrijven van een boek over het echtpaar Clevering-Meijer. Antje Evers ondersteunt in de winkel, zij telt wekelijks het geld van de kassa's.

Personeel

Het Bestuur heeft gekozen voor een structuur met een zakelijk manager aan het hoofd van de organisatie. De achterliggende gedachte hierbij is, dat de Stichting een brede ingewikkelde structuur heeft, met personeel en vrijwilligers in veel verschillende disciplines. Een goede zakelijke leiding is hiervoor noodzakelijk. Een gezonde bedrijfsvoering is de kurk waarop het historisch erfgoed drijft.

De staf heeft een verandering ondergaan. Liselotte Neervoort heeft na haar huwelijk en i.v.m. een verhuizing haar baan opgezegd en is op zoek gegaan naar een andere uitdaging. Deze heeft zij inmiddels gevonden.

Petra Klooster is de staf komen versterken en heeft de coördinatie van de vrijwilligers op zich genomen en zij houdt zich bezig met de administratie.

De staf ging op bezoek bij het Drents Museum in Assen. Zij kregen een speciale rondleiding in het Poppenhuis. Het was een nuttig en inspirerend uitstapje.

Vrienden

Landgoed Verhildersum Leens kent een eigen vriendenvereniging met ruim 600 leden.

De Vrienden steunen Verhildersum met hun financiële bijdragen en met kennis en netwerken. Jaarlijks wordt een algemene ledenvergadering gehouden met een lezing na de pauze. Zonodig worden extra bijeenkomsten georganiseerd. Er wordt samengewerkt met Historische Kring De Marne.

De voorzitter en de meerderheid van de bestuursleden worden voorgedragen door de Vrienden, daardoor is de invloed op het bestuur vanuit de regio groot.

Bestuur

Landgoed Verhildersum Leens heeft de volgende bestuursstructuur.

Aan het hoofd staat een bestuur dat statutair voor het merendeel bestaat uit leden voorgedragen door de Vrienden van de Borg Verhildersum. Bestuursleden worden voor een periode van 4 jaar benoemd en kunnen eenmaal worden herbenoemd voor eenzelfde periode.

Het bestuur bestuurt op hoofdlijnen, de dagelijkse leiding berust bij de directeur.

Het bestuur vergadert maandelijks samen met de directeur, dat komt de slagvaardigheid bij het besturen en leiden ten goede. De betrokkenheid van alle bestuursleden is groot.

In het voorjaar van 2015 vertrok mw. W.T. Schimmel-Galama. Haar periode was ten einde.

Het bestuur bestond in 2015 uit de volgende personen. Voorzitter J. Hink. Secretaris T. Duursma. Penningmeester W. Stroetinga. Leden mw. W.T. Schimmel-Galama, opgevolgd door mw. A.S. van den Berg, en mw. A. Sijpkens-Luitjens.

In mei 2015 vond de jaarlijkse schouw van het terrein en de gebouwen plaats.

In 2015 werd in opdracht van het bestuur, door een commissie, bestaande uit Cor van Hoorn, Alex de Reus en oud-voorzitter Willem Hekma Wierda een advies uitgebracht aangaande een museale, representatieve ploegen collectie. Het bestuur besloot het advies van de commissie over te nemen. Belangrijke, voor de collectie van Verhildersum, ploegen krijgen een permanente plek binnen de collectie. Een ander deel van collectie zal worden afgestoten.

Bijlage 1

Bezoekersaantallen

2006		19809
2007		16925
2008		20712
2009		16852
2010		17567
2011		21756
2012		25470
2013		23586
2014		23742
2015		23553

Bijlage 2

Subsidie aanvragen

Fonds	Bedrag	Resultaat/stand van zaken
<i>Inrichting oude schuur</i>		
Fonds ten behoeve van de Landbouw in de Provincie Groningen	toegekend	€ 1.500,00
<i>Klasse(n)conservatoren</i>		
Loket Leefbaarheid	toegekend	€ 5.000,00
Gemeente de Marne	toegekend	€ 1.000,00
Bolhuisfonds	toegekend	€ 4.000,00
Hendrik Mullerfonds	toegekend	€ 1.000,00
Zabawas	afgewezen	
Boelstra Olivierstichting	afgewezen	
Ithaka	afgewezen	
Pruikenburg Fonds	afgewezen	
Niemeijer Fonds	afgewezen	
Gravin van Bylandt Stichting	afgewezen	
De Gijsselaar-Hintzenfonds	afgewezen	
Boskalis	afgewezen	
Stichting Dioraphte - Stichting MusartE	afgewezen	
Stichting Van Achterbergh Domhof	afgewezen	
Stichting D.S. Hovingafonds	afgewezen	
Stichting Thurkownfonds	afgewezen	
St. Inst.Cult.Erfgoed NW Groningen	afgewezen	
Gasunie	afgewezen	
Stichting voor de Geld- en Effectenhandel	toegekend	€ 750,00
Stichting Harten Fonds	afgewezen	
<i>Expositie 't Schathuys</i>		
Huis van de Groninger Cultuur	toegekend	€ 500,00
<i>Leenster Werkmanmaand</i>		
Rabobank NWG Leefbaarheidsfonds	toegekend	€ 4.000,00
Loket Leefbaarheid	toegekend	€ 3.100,00
Handelsvereniging Leens	toegekend	€ 100,00
Gemeente de Marne	toegekend	€ 3.600,00
<i>Donatie</i>		
Stichting Lieuwe Stiens Steunfonds	donatie	€ 1.000,00

Bijlage 3

Bestuurssamenstelling

Leden van het bestuur

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>
J. Hink	Voorzitter
W. Stroetinga	Penningmeester
T. Duursma	Secretaris
A. Sijpkens – Luitjens	
W.T. Schimmel-Galama	tot mei 2015
A.S. van den Berg	vanaf mei 2015

Bijlage 4

Baten en lasten over 2015

Landgoed Verhildersum Leens

Baten en lasten 2015

	2015	2014
BATEN		
Netto omzet	161.117	152.247
subsidiebaten	670.100	432.779
TOTALE BATEN	831.217	585.026
LASTEN		
Personeelskosten	190.860	178.409
Afschrijvingen	9.860	11.835
Overige personeelskosten	16.756	19.643
Huisvestingskosten	45.192	50.339
Landgoed, opstallen, wegen enz.	247.493	241.960
Exploitatiekosten	256.607	132.295
Organisatiekosten	38.358	35.860
TOTALE LASTEN	805.126	670.341
Exploitatieresultaat	21.591	-85.315
Financiële baten en lasten	-47.013	97.524
Resultaat	-20.923	7.209

Bijlage 5

Bruiklenen en schenkingen

Bruiklenen aan andere instellingen en personen

Museum stad Appingedam: 2 deurs mahonie buffet (9327), wortelnoten dames bureau (9261), eiken bureau stoel (9256), 4 mahonie stoelen Louis xv stijl (9253), kroonluchter met kristallen pegels (9615), mahonie wijntafeltje (9385.2), 2 schilderijen van Jan Jans (9445)

Schenkeningen aan het museum

Het museum ontvangt periodiek schenkingen van particulieren en instellingen. De volgende schenkingen hebben wij in 2015 mogen ontvangen:

Mevrouw Haan, Froombosch	stoelen + tafel en lampen
De heer Mulder, Winsum	pronkrol en textiel
De heer Mulder, Oude Bildtzijl	textiel en linnengoed
Stichting Luitje Hoeksema Fonds	diverse historische boeken
Mevrouw Mansholt, Leens	servies & aardewerk
Mevrouw Perdok, Woldendorp	knielappen
Mevrouw Prenger, Eenrum	kleding
Mevrouw Zuidema, Winsum	kleding, oude prenten, tas
Familie Elema-Vrieling, Uithuizen	lampetstel
De heer Meyer, Ens	zaaivool
Mevrouw Vogel, Pieterburen	herenkostuum
Familie Raangs, Sauwerd	merklappen
Mevrouw Bottema-Kramer, Adorp	laken
Familie Lissenburg, Putten	hemden
Mevrouw Frima, Hilversum	eetkamer stoelen
Erven mevrouw Deth	merklappen
Familie Veldman, Winsum	notenhouten stoeltje, kolompoottafel, kindervoltaire + pofaciliteit, hangende petroleum lamp, theestoof, petroleum wandlamp, portretlijst, kinderstoel op hoge poten, metalen turfbak, grote ovale spiegel, staande petroleumlamp